

BARIŞ İÇİN AKADEMİSYENLER DOSYASI

Ne Olmuştu?

Erdoğan'ın başlattığı, Kürt sorununun barışçıl yollarla çözülmesini amaçlayan “Çözüm süreci”nin yine bizzat Erdoğan tarafından sona erdirilmesi üzerine 2015 sonlarında silahlı çatışmalar yeniden başladı. Özellikle Diyarbakır Sur, Lice, Nusaybin, Cizre, Şırnak'ta, ilan edilen sokağa çıkma yasaklarının ardından yapılan operasyonlarda önce bölgeler ablukaya alındı, değil gazeteciler, milletvekilleri bile buralara giremedi. Mahallelere yönelik saldırılarda tank, top gibi ağır silahlar kullanıldı. Günlerce bodrumlarda mahsur kalan insanların telefonlarla yaptığı imdat çağrıları da karşılıksız kaldı. Bu duruma gösterilen tepkilerin en çok ses getirenlerden biri, 11 Ocak 2016'da 1128 akademisyenin imzası ile yayınlanan “*Bu suça ortak olmayacağız! Em ê nebin hevparên vî sûcî*” başlıklı bildiri oldu[i].

Buna önce Cumhurbaşkanı, ardından birçok yetkili çok sert tepkiler gösterdi. Erdoğan'ın imzacı akademisyenler için “*müsvette*”, “*karanlık*”, “*zalim*”, “*alçak*” gibi ifadeler kullanarak yargıyı ve rektörleri göreve çağırması üzerine savcılıklar ve üniversite yönetimleri bildiriye imzalayan akademisyenler hakkında idari ve cezai soruşturmalar başlattı. Akademisyenler gözüaltına alınmaya ve üniversitelerdeki görevlerine son verilmeye başlandı. Ancak bunlara tepki de hemen geldi, imza sayısı 2022'ye yükseldi ve TBMM'ye sunuldu. İmzacıların bir kısmı gözüaltına alındı, dört akademisyen tutuklandı, yüzlercesi işten atıldı ve kamu hizmetinden men edildi, pasaportlarına el kondu, başka yerlerde iş bulmaları engellendi, ayrı ayrı mahkemelerde ceza davaları açıldı.

Akademisyenlerin imzaları nedeniyle uğradıkları hak ihlalleri (20.07.2019)[ii]

KHK ile kamu görevinden ihraç edilen	406
İşten çıkarılan	89
İstifa eden/ettirilen	72
Emekli olan/edilen	27
TOPLAM:	594

Disiplin soruşturması	505
“Meslekten veya Kamu Görevinden Çıkarma” için YÖK'e giden dosyalar	112
Görevden uzaklaştırma	101
İdari görevden alınma	7
Dava açılan	706
TOPLAM:	1431

Destek için yapılan sivil itaatsizlikler

18 Ocak 2016 'da Ankara'da 12, İstanbul'da 17, İzmir'de 82 kişi, bildiriye Adliyeler önünde aynen tekrarladılar, yazılı olarak dağıtıldılar ve kendilerini savcıya ihbar ettiler. Ankara'da takipsizlik kararı verildi. İstanbul ve İzmir'de ise üç buçuk yıl sonra *-yine ayrı ayrı mahkemelerde-* açılan davalar **sürüyor.**

20 Ocak 2016'da Kuşadasında, çoğunluğu hukukçu 46 kişi kendilerini savcıya ihbar etmek için gittikleri Adliye'de bir grup tarafından linç edilmek istendi. Söke Ağır Ceza'da açılan davada üç yıl sonra beraat ettiler.

Aralarında Prof. Noam Chomsky'nin de olduğu, çeşitli ülkelerden 139 bilim insanı 7 Temmuz 2019'da Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na bir e-posta göndererek kendilerini ihbar etti. Barış çağrısını teröre destek vermek olarak suçlamanın “absürt ve gülünç” olduğunu belirten ve kendilerinin de bildiriye imza verdiklerini hatırlatan dünya çapında tanınmış akademisyenler; açılan davalara sanık olarak dahil edilmelerini istedi.

Soruşturmalar:

Toplam 706 akademisyen hakkında 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 7/2 maddesini ihlal ettikleri ve terör örgütünün propagandasını basın ve yayın yolu yaptıkları[iii] iddiası ile soruşturmalar yürütüldü.

Ortada tek bir bildiri olmasına ve tüm akademisyenler de aynı bildiriye imzalamış olmalarına rağmen toplu bir dava yerine ayrı ayrı mahkemelerde bireysel davalar açılmaya başlandı. Tüm davalarda kopyala-yapıştır yöntemiyle aynı iddianame kullanılıyordu.

Hangi eylemin isnat edilen suçtu oluşturduğuna dair bir açıklık olmadığı gibi deliller ve sanıkların fiilleri arasında bir bağlantı da kurulmamış olan, hukuki ve bilimsel atıf kurallarını yok sayan, tamamen soyut varsayımlara ve subjektif değerlendirmelere dayalı bu tek tip iddianame bütün ağır ceza mahkemelerince kabul edildi.

Kovuşturma:

İstanbul Adliyesi'ndeki ağır ceza mahkemelerinde görülmeye başlayan davaların ilk duruşmalarında akademisyenler ve vekilleri tarafından savunma yapılmadan önce, CMK'nın 193. maddesinin 2. fıkrası ve yine 223. maddesinin 2. fıkrasının (a) bendi gereği[iv] “*yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması*” gerekçesiyle mahkeme heyetlerinden derhal beraat kararı vermeleri talep edildi ama hiçbiri kabul edilmedi.

Bir adım sonrasında, aralarında hukuki ve fiili irtibat olması nedeniyle CMK madde 8 ve 10 hükmü[v] kapsamında tüm davaların birleştirilmesi istendi. Bazı mahkemeler, ilk savunmalar alındıktan sonra kendi mahkemelerindeki benzer dosyaları birleştirdi ama azınlıkta kaldılar. Mahkemelerin çoğu birleştirme taleplerini reddetti.

Duruşmalar sırasında bazı mahkemeler sanıkların savunma haklarını kısıtladı[vi]. Bazı sanıkların, vekillerinin hazır bulunmadığı halde savunmaları alınmak istendi[vii]. Kimi davalarda fiziki koşullar (salonun darlığı vb.) gerekçe gösterilerek, kimi zaman tamamen gerekçesiz şekilde seyircilerin ve basının duruşmaları izlemesi engellendi, mahkemelerin aleniliği ilkesi ihlal edildi.[viii].

Soruşturmanın genişletilmesine ilişkin talepler, başta uluslararası anlaşmalarla taraf olduğumuz Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanan raporlar olmak

üzere, ulusal ve uluslararası insan hakları kurumlarının ilgili raporlarının celbi gibi isteklerin tümü gerekçesiz şekilde reddedildi.

Sanık akademisyenler ve vekilleri tarafından ayrıntılı savunmalar yapıldı, yargılamanın kendisinin dahi Anayasa’da güvence altına alınmış ifade özgürlüğü hakkının ihlali olduğundan bahisle beraat kararı verilmesi istendi. Ancak Anayasa Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Yargıtay ve bazı Bölge Adliye Mahkemelerinin lehe kararlarına rağmen tüm ağır ceza mahkemelerince istisnasız şekilde cezalar yağdırıldı.

Hükümler genellikle TMK 7/2 “*terör örgütü propagandası*” maddesine dayandırılıyordu. Ancak İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesi TCK’nın 314/2 yollamasıyla TCK 220/7. maddesinde düzenlenen PKK/KCK terör örgütüne “*bilerek ve isteyerek yardım*” suçunun[ix] işlediğine hükmederek erteleme olmaksızın 25 ay ile 30 ay arasında cezalar verdi.

Sonuçta, akademisyenler hakkında kelimesi kelimesine aynı kararlara hükmedildi.

15 ile 22 ay arasında değişen 153 cezada hükmün açıklanması geri bırakıldı.

15 ve 18 aylık 2 ceza ertelendi

15 ile 36 ay arasında değişen toplam 34 ceza ise ertelenmedi

Tüm kararlara karşı istinaf yollarına başvurulduysa da hepsi -gerekçesiz olarak reddedildi. 5 yıldan az cezalara Yargıtay yolunu tıkayan değişiklikle oluşturulmuş ve (13 üyesinin tamamı Cumhurbaşkanı tarafından tayin edilmiş ya da onaylanmış) Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından tayin edilen bu yeni mahkemeler, otomatik bir onaylama makinesi olarak çalışıyor.

Haklarında verilen cezalara karşı istinaf başvuruları da reddedilen akademisyenler Anayasa Mahkemesi’ne bireysel başvurular yaptılar. Aralarında Prof. Dr. Füsün ÜSTEL’in de bulunduğu, 10 akademisyenin bireysel başvurusu 26 Temmuz 2019 tarihinde AYM Genel Kurulunda görüşülecek.

YARGIYI YARGILAMA

Bu konuyu dava dosyalarından ve medyaya yansıyan haberlerden inceleyen “Gölge Mahkeme” aşağıdaki hükme vardı:

KARARIN ÖZETİ

22.07.2019

Gereği Düşünüldü;

1. “Bu suça ortak olmayacağız! Em ê nebin hevparên vî sûcî” başlıklı bildiriye imzalayan akademisyenler hakkında soruşturma açılması bile başta ifade özgürlüğünü güvence altına alan Anayasa olmak üzere taraf olduğumuz uluslararası insan hakları anlaşmalarına aykırıdır, temel hak ve özgürlükler ağır şekilde ihlal edilmiştir[x].

2. Bildirinin kamuoyu ile paylaşılmasının akabinde ve ilerleyen süreçlerde resmi otoritelerin ve siyasi figürlerin açıklamaları ve tepkileri TCK. Md. 288[xi] de düzenlenen adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs suçu kapsamında değerlendirilmesi gerekir. Ancak bu suçun failleri hakkında Cumhuriyet Savcılıklarınca hiçbir soruşturma yapılmamış, bu nedenle de ayrıca görevi kötüye kullanma suçu[xii] oluşmuştur.
3. Başta Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, siyasi figürlerin bildirinin içeriğini ve imzacıları hedef göstermesi üzerine soruşturmalar başlatılmıştır. Hakimler dava boyunca siyasi otoritelerden bağımsız bir yargılama süreci izlememiş, siyasilerin açıklamaları hakimlerin vicdani kanaatlerinin önüne geçerek davaların belirleyicisi olmuştur. Siyasilerin açıklamaların hakimlere dava konusu hakkında karar verirken telkin hatta emir ve talimat niteliği kazanmıştır. Bu nedenlerle hakimlere emir ve talimat verilemeyeceğini düzenleyen Anayasa'nın 138/2 maddesi ihlal edilmiştir.
4. Barış İçin Akademisyenler için düzenlenen tek tip iddianameler tamamen varsayımsal değerlendirmeler içerdiğinden, somut hiçbir delile dayanmadığından ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun ilgili hükümlerine aykırı şekilde hazırlanmış olduğundan dolayı hukuka aykırıdır. İddianameyi hazırlayan Savcı, siyasi baskılarla hareket etmiş ve bu yolla görevini kötüye kullanmıştır. Bu nedenle de **“Görevi kötüye kullanma”**⁴ suçu oluşmuştur.
5. B Bütün sanıklara, aynı suçlamalar yöneltilmesine, aynı iddianameler yazılmasına, aynı hükümler açıklanmasına rağmen, konusu ve fiiller de tek ve ortakken bir tek dava yerine bütün sanıklara ayrı ayrı davalar açmak yargılamanın kamuoyu tarafından takibini zorlaştırma amacıyla yapılmıştır. Sanıkların, avukatların ve basının yargılamayı takip etmesini zorlaştıran bu uygulama, mahkemelerin alenen önceden taraf tuttuğunu gösteriyor. Bu nedenlerle, hakimın kendi vicdani kanaatine göre bağımsız şekilde karar vereceğini düzenleyen Anayasa'nın 138/1 maddesi ihlal edilmiştir.
6. Ağır ceza mahkemeleri, CMK'na aykırı şekilde hazırlanmış iddianameleri reddetmeyerek yansız olmadıklarını ilan ettiler. Hakimın tarafsızlığını şüpheye düşüren bir hal ortaya çıktığı için sanıklar ve müdafileri açısından hakimın reddi talebinin koşulları oluştu. Ancak hakimın reddi talepleri reddedildi. Bu nedenlerle hakimın reddi talebini düzenleyen CMK'nın 24. maddesi ihlal edilmiştir.
7. Duruşmalarda akademisyenlerin savunma hakları kısıtlanmış, hukuki yardım almaları engellenmeye çalışılmış, soruşturmanın genişletilmesi ve diğer talepleri gerekçesiz şekilde ret edilerek adil yargılanma hakları keyfi şekilde ihlal edilmiştir[xiii].
8. Birleştirme kararı vermeyen mahkemelerce bu konudaki ilk yargılamanın karara bağlanmasının ve açıklanmasının akabinde verilecek tüm kararlar için mahkemelerin tarafsızlığı ihlal edilmiştir.
9. Birleştirme kararı veren mahkemelerde de aynı suçlama ile yargılanan akademisyenler hakkında farklı cezalara hükmedilmiş olması ve bu farklılıklara

ilişkin hiçbir somut gerekçe ortaya koyulmamış olması ile adil yargılanma hakkı ihlal edilmiştir.

10. İtiraz ve istinaf mahkemelerince ilk derece mahkemelerinden verilen mahkumiyet kararlarına ilişkin hukuki ve içtihadı uygun değerlendirmeler yapılmamış, duruşma yapılması talepleri görmezden gelinmiş ve gerekçesiz şekilde bozma ve kaldırma talepleri reddedilmiştir. Bu şekilde inceleme makamlarınca da yargılanan akademisyenlerin adil yargılanma hakkı ihlal edilmiştir.

GEREKÇELİ KARAR

“Bu suça ortak olmayacağız! Em ê nebin hevparên vî sûcî” başlıklı 11 Ocak 2016 tarihinde kamuoyuna açıklanan bildiriye imzalamış olmaları nedeniyle Barış İçin Akademisyenler haklarında mahkumiyet kararları verilmiş olması, Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğü hakkını ihlal etmektedir.

Anayasa'nın 26. maddesi 1. fıkrası “*herkesin düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.*” şeklindedir. Temel bir insan hakkı olarak ifade özgürlüğü ancak Anayasanın 13. maddesine uygun olarak sınırlandırılabilir. Anayasa Mahkemesi tarafından da, bu hakka yönelik getirilecek herhangi bir sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen öze dokunmama, Anayasa'nın ilgili maddesinde belirtilmiş olma, kanunlar tarafından öngörülme, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarını taşıması gerektiği ifade edilmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin pek çok kararında, ifade özgürlüğünün yalnızca lehte olduğu kabul edilen ya da zararsız veya önemsiz görülen "bilgi" veya "fikirler" için değil aynı zamanda devletin veya toplumun bir bölümünün aleyhinde olan, onları rahatsız edenler için de geçerli olduğu ve söz konusu ifadelerin de bu hakkın korunması altında bulunduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte, bu türden düşüncelerin demokratik bir toplum için şart olan çoğulculuk, hoşgörü ve açık fikirliliğin gereklerinden olduğu da aşıkardır[xiv]. Bu bağlamda Barış İçin Akademisyenler hakkında hapis cezaları verilmek suretiyle ifade özgürlüklerinin sınırlandırılmış olması Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanmadığı ve Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşulları yerine getirmediği için Anayasa'nın 26. maddesinin ihlalidir.

Aynı zamanda 26. maddede güvenceye alınan ifade özgürlüğüne yapılan müdahale, sınırlandırmaların amaç dışı kullanılması yasağını da ihlal etmiştir. Çünkü mahkumiyet kararlarının, Anayasa'nın 26. Maddesindeki meşru amaçları taşımadığı, gerçek amacının, ülkenin bir kısmında yaşanan hak ihlalleri konusundaki görüşünü bir imza bildiri aracılığıyla ifade etmiş olan akademisyenleri susturmak ve cezalandırmak, diğer akademisyenleri ve kamu görevlilerini bu ve benzeri konuları kamuoyunun gündemine getirmekten caydırmak olduğu açıktır. Dolayısıyla Anayasa'nın 20 ve 26. maddeleri ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 13. maddesindeki “*sınırlamalar Anayasa'nın sözüne ve ruhuna ... aykırı olamaz*” hükmü de ihlal edilmiştir.

Yargılamaların tümü en başından itibaren iç hukukumuz ve taraf olduğumuz insan hakları anlaşmaları düzenlemelerine aykırı olacak şekilde yürütülmüş ve karara bağlanmıştır. CMK'nın 170. maddesi gereği; kamu davasının ancak hazırlık soruşturmasında toplanan

delillerle, yeterli suç şüphesine ulaşıldığında açılması gerektiği kabul edilir. Bu düzenlemeye göre olaylarla delillerin ilişkilendirilmediği, suçun unsurlarının tartışılmadığı bir iddianame ile dava açılmayacaktır. Yine 170. maddenin 4. fıkrasında ise iddianamede, yüklenen suçu oluşturan olayların, mevcut delillerle ilişkilendirilerek açıklanacağı özellikle vurgulanmıştır. Oysa Barış İçin Akademisyenler'in tümü için kullanılan maktu iddianamede deliller olaylarla ilişkilendirilmediği gibi soyut varsayımlara ve sübjektif değerlendirmeler içermesi nedeniyle açıkça yasaya aykırıdır. Bu iddianamelerin ilk derece mahkemeleri tarafından kabul edilmesi de aynı şekilde yasaya aykırı ve hukuksuzdur. Usulüne uygun şekilde hazırlanmış bir iddianameye dayanmayan bir yargılamanın sürdürülmüş olması ve hüküm kurulması, CMK'nın 225. maddelerine, Anayasanın 36. maddesine ve AİHS'nin adil yargılanmayı düzenleyen 6. maddesine aykırıdır ve tüm akademisyenlerin adil yargılanma hakları ihlal edilmiştir.

Akademisyenlerin ve vekillerinin soruşturmanın genişletilmesi talepleri tamamen keyfi şekilde tüm mahkemelerce reddedilmiş ve bu şekilde adil yargılanma hakkının temel dayanaklarından biri olan silahların eşitliği ilkesi bizatihi mahkemelerce açık bir biçimde ihlal edilmiştir.

Birleştirme kararı vermeyen mahkemelerde bildiriye imzalayan çok sayıdaki akademisyenin yargılanması aynı mahkemelerde peş peşe görülmüştür ve halen bu şekilde devam eden çok sayıda dosya bulunmaktadır. Bu mahkemelerde akademisyenler hakkında verilen nihai kararlar neredeyse kelimesi kelimesine aynıdır. Sonuç olarak bir defa mahkumiyet hükmü veren bir mahkemenin diğer akademisyenler hakkında farklı bir hüküm tesis edebilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla artık ortada tarafsız bir mahkeme olmadığı gibi bir yargılama da yoktur. Bu durumun açık bir tarafsızlık ihlali olduğu ve adil yargılanma hakkının ihlali sonucunu doğurduğu da şüphesizdir.

Birleştirme kararı veren mahkemelerde aynı dosyada, aynı suç isnadı ile, aynı bildiri metnini imzaladıkları gerekçesi ile yargılanan bir kısım akademisyenler bakımından takdiri indirim sebepleri uygulanmış bir kısmı bakımından uygulanmamış ve farklı ceza kararları tesis edilmiştir. Bu farklılıklara ilişkin mahkemelerce makul gerekçeler gösterilememiş ve dolayısıyla eşitlik ilkesi de ihlal edilmiştir. Aynı dosyada, aynı suç isnadı ile, aynı bildiri metnini imzaladıkları gerekçesi ile yargılanan kişilerin süresi ve niteliği itibari ile farklı cezalara çarptırılmış olmasının dahi tek başına cezanın hak, adalet ve nefaset kurallarına göre belirlenmediğinin bir göstergesidir.

CMK'nın 230. maddesi uyarınca, hükmün gerekçe bölümünde, suç oluşturduğu kabul edilen fiilin gösterilmesi, nitelendirilmesi ve sonuç (hüküm) bölümünde yer alan uygulamaların dayanaklarının gösterilmesi zorunludur. Gerekçe, hükmün dayanaklarının, akla, hukuka ve dosya muhtevasına uygun açıklamasıdır. Bu nedenle, gerekçe bölümünde hükme esas alınan veya reddedilen bilgi ve belgelerin belirtilmesi ve bunun dayanaklarının gösterilmesi, bu dayanakların da geçerli, yeterli ve kanuni olması gerekmektedir. Kanuni, yeterli ve geçerli bir gerekçeye dayanılmadan karar verilmesi, kanun koyucunun amacına uygun düşmeyeceği gibi, uygulamada da keyfiliğe yol açacaktır. Bu itibarla keyfiliği önlemek, tarafları tatmin etmek, sağlıklı bir denetime imkân sağlamak bakımından, hükmün gerekçeli olmasında zorunluluk bulunmaktadır. Hükmün gerekçeyi ihtiva etmemesi, "hukuka kesin aykırılık" hallerinden biridir.

Bildiriyi imzalayan akademisyenlerin haklarında verilen ceza kararlarında davalarda dile getirilen esasa ve usule ilişkin itirazların hiçbiri incelenmemiş, ifade özgürlüklerine hangi sebeplerle üstünlük tanınmadığı ve mahkumiyet kararı verilmesi yoluna hangi gerekçelerle gidildiği açıklanmamıştır. Mahkumiyet kararlarına karşı yapılan itiraz ve istinaf başvurularına ilişkin verilen kararlar da aynı şekilde gerçek birer gerekçeden yoksundur. Bu nedenle akademisyenlerin ifade özgürlüğüne ağır ve haksız bir müdahale niteliğinde olan kararlar hukuka kesin olarak aykırıdır ve dolayısıyla adil yargılanma hakları ihlal edilmiştir.

NOTLAR VE EKLER

<https://barisicinakademisyenler.net/node/62>

[1] Referans BAK

[1] 3713 SAYILI TERÖRLE MÜCADELE KANUNU

Madde 7 –

(Değişik: 29/6/2006-5532/6 md.) Cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1 inci maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere, terör örgütü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanlar Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılır. Örgütün faaliyetini düzenleyenler de örgütün yöneticisi olarak cezalandırılır.

(Değişik ikinci fıkra: 11/4/2013-6459/8 md.) Terör örgütünün; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. Ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenmesine iştirak etmemiş olan yayının sorumluları hakkında da bin günden beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Aşağıdaki fiil ve davranışlar da bu fıkra hükümlerine göre cezalandırılır:

[1] 5271 SAYILI CEZA MUHAKAMESİ KANUNU

Madde 193 –

(1) Kanunun ayrık tuttuğu hâller saklı kalmak üzere, hazır bulunmayan sanık hakkında duruşma yapılmaz. Gelmemesinin geçerli nedeni olmayan sanığın zorla getirilmesine karar verilir.

(2) (Ek: 25/5/2005 - 5353/28 md.) Sanık hakkında, toplanan delillere göre mahkûmiyet dışında bir karar verilmesi gerektiği kanısına varılırsa, sorgusu yapılmamış olsa da dava yokluğunda bitirilebilir

Madde 223 –

(1) Duruşmanın sona erdiği açıklandıktan sonra hüküm verilir. Beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, mahkûmiyet, güvenlik tedbirine hükmedilmesi, davanın reddi ve düşmesi kararı, hükümdür.

(2) Beraat kararı; a) Yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması, b) Yüklenen suçun sanık tarafından işlenmediğinin sabit olması, c) Yüklenen suç açısından failin kast veya taksirinin bulunmaması, d) Yüklenen suçun sanık tarafından işlenmesine rağmen, olayda bir hukuka uygunluk nedeninin bulunması, e) Yüklenen suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması, Hallerinde verilir.

[1] 5271 SAYILI CEZA MUHAKAMESİ KANUNU

Madde 8 –

(1) Bir kişi, birden fazla suçtan sanık olur veya **bir suçta her ne sıfatla olursa olsun birden fazla sanık bulunursa bağlantı var sayılır.** (2) Suçun işlenmesinden sonra suçluyu kayırma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme fiilleri de bağlantılı suç sayılır.

Madde 10 –

(1) Kovuşturma evresinin her aşamasında, bağlantılı ceza davalarının birleştirilmesine veya ayrılmasına yüksek görevli mahkemece karar verilebilir. (2) Birleştirilen davalarda, bu davaları gören mahkemenin tâbi olduğu yargılama usulü uygulanır. (3) İşin esasına girdikten sonra ayrılan davalara aynı mahkemede devam olunur.

[1]5271 SAYILI CEZA MUHAKAMESİ KANUNU

Madde 289 –

(1) Temyiz dilekçesi veya beyanında gösterilmiş olmasa da aşağıda yazılı hâllerde hukuka kesin aykırılık var sayılır: a) Mahkemenin kanuna uygun olarak teşekkül etmemiş olması. b) Hâkimlik görevini yapmaktan kanun gereğince yasaklanmış hâkimin hükme katılması. c) Geçerli şüpheden dolayı hakkında ret istemi öne sürülmüş olup da bu istem kabul olunduğu hâlde hâkimin hükme katılması veya bu istemin kanuna aykırı olarak reddedilip hâkimin hükme katılması. d) Mahkemenin kanuna aykırı olarak davaya bakmaya kendini görevli veya yetkili görmesi. e) Cumhuriyet savcısı veya duruşmada kanunen mutlaka hazır bulunması gereken diğer kişilerin yokluğunda duruşma yapılması. f) Duruşmalı olarak verilen hükümdede açıklık kuralının ihlâl edilmesi. g) Hükümün 230 uncu madde gereğince gerekçeyi içermemesi. **h) Hüküm için önemli olan hususlarda mahkeme kararı ile savunma hakkının sınırlandırılmış olması.** i) Hükümün hukuka aykırı yöntemlerle elde edilen delile dayanması

[1]5271 SAYILI CEZA MUHAKAMESİ KANUNU

Madde 147 –

(1) şüphelinin veya sanığın ifadesinin alınmasında veya sorguya çekilmesinde aşağıdaki hususlara uyulur: a) şüpheli veya sanığın kimliği saptanır. şüpheli veya sanık, kimliğine ilişkin soruları doğru olarak cevaplandırmakla yükümlüdür. b) Kendisine yüklenen suç anlatılır. c) **Müdafii seçme hakkının bulunduğu ve onun hukukî yardımından yararlanabileceği, müdafinin ifade veya sorgusunda hazır bulunabileceği, kendisine bildirilir.** Müdafii seçecek durumda olmadığı ve bir müdafii yardımından faydalanmak istediği takdirde, kendisine baro tarafından bir müdafii görevlendirilir.

[1]5271 SAYILI CEZA MUHAKAMESİ KANUNU

Madde 24 –

Hâkimin davaya bakamayacağı hâllerde reddi istenebileceği gibi, tarafsızlığını şüpheye düşürecek diğer sebeplerden dolayı da reddi istenebilir.

Cumhuriyet savcısı; şüpheli, sanık veya bunların müdafii; katılan veya vekili, hâkimin reddi isteminde bulunabilirler.

Bunlardan herhangi biri istediği takdirde, karar veya hükme katılacak hâkimlerin isimleri kendisine bildirilir.

[1]ANAYASA Madde 141-

Mahkemelerde duruşmalar herkese açıktır. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde karar verilebilir.

5271 SAYILI CEZA MUHAKAMESİ KANUNU

Madde 182 –

(1) **Duruşma herkese açıktır.** (2) Genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, duruşmanın bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına mahkemece karar verilebilir. (3) Duruşmanın kapalı yapılması konusundaki gerekçeli karar ile hüküm açık duruşmada açıklanır.

[1] 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU

Madde 314

Silâhlı örgüt

(1) Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla, silahlı örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkrada tanımlanan örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır

Madde 220/7

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma

(7) (Değişik: 2/7/2012 – 6352/85 md.) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir. (8) Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır

[1] ANAYASA 26. MADDE

Düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti

Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet Resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.

Bu hürriyetlerin kullanılması, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir.

(Mülga fıkra: 3/10/2001-4709/9 md.)

Haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümler, bunların yayımını engellemek kaydıyla, düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanması sayılmaz.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/9 md.) Düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir.

ANAYASA 138. MADDE

Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.

AIHS Madde 10

İfade Özgürlüğü

1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.

[1] 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU

Madde 288-

(Değişik: 2/7/2012-6352/93 md.) (1) Görülmekte olan bir davada veya yapılmakta olan bir soruşturmada, hukuka aykırı bir karar vermesi veya bir işlem tesis etmesi ya da gerçeğe aykırı beyanda bulunması için, yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı hukuka aykırı olarak etkilemek amacıyla alenen sözlü veya yazılı beyanda bulunan kişi, elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

[1] 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU

Madde 257- (1) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerini yapmaktan ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır

[1] AIHS Madde 6

Adil yargılanma hakkı

1. Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir. Karar alenî olarak verilir. Ancak, demokratik bir toplum içinde ahlak, kamu düzeni veya ulusal güvenlik yararına, küçüklerin çıkarları veya bir davaya taraf olanların özel hayatlarının gizliliği gerektirdiğinde veyahut, aleniyetin adil yargılamaya zarar verebileceği kimi özel durumlarda ve mahkemece bunun kaçınılmaz olarak

değerlendirildiği ölçüde, duruşma salonu tüm dava süresince veya kısmen basına ve dinleyicilere kapatılabilir.

2. Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar masum sayılır.

3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

a) Kendisine karşı yöneltilen suçlamanın niteliği ve sebebinden en kısa sürede, anladığı bir dilde ve ayrıntılı olarak haberdar edilmek;

b) Savunmasını hazırlamak için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olmak;

c) Kendisini bizzat savunmak veya seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak; eğer avukat tutmak için gerekli maddî olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görüldüğünde, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek;

d) İddia tanıklarının sorguya çekmek veya çektirmek, savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı koşullar altında davet edilmelerinin ve dinlenmelerinin sağlanmasını istemek;

e) Mahkemede kullanılan dili anlamadığı veya konuşamadığı takdirde bir tercümanın yardımından ücretsiz olarak yararlanmak.

[1] AYM, Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri, Başvuru Numarası:2014/920, 25/5/2017, §78